NASIONALE SENIOR SERTIFIKAAT-EKSAMEN
MEI 2023

GESKIEDENIS: VRAESTEL II

BRONMATERIAALBOEKIE
VIR AFDELING B EN AFDELING C

IEB Copyright © 2023

BRON A Hierdie is 'n uittreksel uit 'n artikel deur Sascha Cohen, 'n PhD-kandidaat in die Geskiedenis-departement aan die Brandeis Universiteit, wat spesialiseer in die sosiale en kulturele geskiedenis van 1970's Amerika.

Op 26 Augustus 1970 het … 50 000 feministe ingehaak in New York-stad se Fifth Avenue geparadeer en die groot deurpad* gedurende spitstyd versper. … die *Women's Strike for Equality March* was die idee van Betty Friedan, … die optog het gedien as 'n kragtige simboliese gebaar … Die aantal deelnemers het Friedan se stoutste verwagtinge oortref. TIME beskryf die geleentheid as "ongetwyfeld die grootste vroueregte-saamtrek sedert die stemregbetogings." … "Die solidariteit* was uiters opwindend*," … **(Paragraaf 1)**

… Die vrouebeweging was uiters suksesvol in die bevordering van geslagsgelykheid in werkplekke en universiteite. Die gedeelte van Titel IX in 1972 het geslagsdiskriminasie verbied in enige opvoedkundige program wat federale* finansiële bystand ontvang het. Die wysiging het 'n drastiese impak op die gelykmaking van die speelveld in vroue-atletiek gehad. Feministe het ook die arbeidsmag 'n meer toeganklike* ruimte vir vroue gemaak met beleide wat seksuele teistering verbied. … Vroue se deelname by kolleges, nagraadse skole en die beroepe het die afgelope aantal dekades geleidelik toegeneem. … Wat toegang tot aborsie betref, het aktiviste ook groot vordering gemaak … In 1973 het … die Amerikaanse Hooggeregshof aborsie in al vyftig state gewettig. Dit was 'n groot feministiese oorwinning, maar dit was ook beperk, aangesien die besluit slegs 'n vrou se reg beskerm het om tydens haar eerste trimester 'n swangerskap te beëindig, wat staatsingryping in die tweede en derde trimesters moontlik gemaak het. Verder het *Roe v. Wade* nie die koste van 'n aborsie aangespreek nie, wat so hoog was dat dit buite bereik van baie vroue was … **(Paragraaf 2)**

Miskien is die minste vordering op die gebied van kindersorg gemaak, … In 1971 het die Kongres die Wet op Omvattende Kinderontwikkeling goedgekeur, wat plaaslike dagsorgsentrums vir kinders op die been sou bring … maar Nixon het die wetsontwerp geveto* … op die kort termyn het dit wel een groot doel bereik: dit het gehelp om die feministiese beweging sigbaar te maak … **(Paragraaf 3)**

[Aangepas en aanlyn beskikbaar by: <https://time.com/4008060/women-strike-equality-1970/> Verkry 16 Februarie 2022]

*deurpad – 'n pad wat 'n roete tussen twee plekke vorm
*solidariteit – eenheid of eenstemmigheid
*opwindend – laat 'n mens baie gelukkig/opgewonde voel
*federaal – met betrekking tot die sentrale regering in Washington DC
*toeganklik – vriendelik en verwelkomend
*geveto – geweier om toe te laat

IEB Copyright © 2023

BRON B **Hierdie foto toon president J.F. Kennedy wat in 1963 die historiese Wet op Gelyke Besoldiging onderteken.**

[Aanlyn beskikbaar by: <https://www.washingtonpost.com/news/retropolis/wp/2017/04/04/on-equal-pay-day-heres-how-the-washington-post-relegated-the-equal-pay-act-signed-by-kennedy-to-the-womens-page/> *Here's how The Washington Post relegated JFK signing the landmark Equal Pay Act to the women's page* – The Washington Post (John F. Kennedy Presidential Library and Museum) Verkry op 16 Februarie 2022]

IEB Copyright © 2023

BRON C **Hier volg 'n uittreksel uit 'n artikel wat in 2018 deur Bethany Marris, 'n geskiedenis-student, geskryf is. Dit het in 'n akademiese tydskrif verskyn wat deur die Universiteit van Bristol uitgegee is. Dit word genoem: "In watter mate het Tweede-golf-feminisme in die Verenigde State 'n breër verskuiwing in houdings teenoor vroue gefasiliteer?"**

… terwyl die WRM* 'n diepgaande* impak gehad het op die manier waarop baie vroue hulself as lede van die samelewing verstaan en gewaardeer het … moet die mate waarin dit houdings regoor die Verenigde State "verander" het nie oorbeklemtoon word nie. … *The Feminine Mystique** word ongelooflik relevant vir hierdie argument … baie oorwegend wit, middelklas, opgevoede vroue wat diep by Friedan se skryfwerk betrek is, het gevolglik hul frustrasies met die beperkings van voorstedelike huishoudelikheid* verstaan. Ten spyte hiervan laat Friedan blatant die ervarings van Afro-Amerikaanse vroue van alle klasse, en werkersklasvroue oor alle rassegroepe heen agterweë. … **(Paragraaf 1)**

… Friedan het die Nasionale Konferensie van Kommissies oor die Status van Vroue bygewoon, waar 'n resolusie* om die Seksbepaling van Titel VII van die 1964 Burgerregtewet, wat diskriminasie op grond van geslag in die werkplek verbied, af te dwing, deur die Federale Regering geveto* is. In reaksie … is die Nasionale Organisasie vir Vroue (NOW) gestig met Friedan as president. In Oktober 1967 het NOW met meer as 300 manlike en vroulike handveslede gespog, en teen 1973 meer as 8 000 lede. Dit simboliseer 'n aptyt vir geslagsgelykheid en derhalwe 'n potensiële verskuiwing van wydverspreide, voorafbestaande patriargale* houdings. … **(Paragraaf 2)**

… Anti-feministe het die tweede-golf feministiese mening verwerp dat vroue "nie die mag verstaan" wat mans oor hulle het nie ... Een "feministiese eis" ... was dié van die implementering van die Gelyke Regte Wysiging (ERA). … Maar … sterk teenkanting teen vroue wat die wetgewende gelykheid bereik het wat in die ERA uiteengesit is, het gedurende die 1970's uiters sigbaar geword. Teen 1975 het 14 state die ERA bekragtig*, terwyl 16 dit verwerp het. Dit het duidelik geblyk dat die pogings van die WRM nie daarin kon slaag om 'n aansienlike deel van die Amerikaanse burgers te oortuig om gelykheid te onderskryf nie … **(Paragraaf 3)**

… op 11 Oktober 1963 het die President se kommissie oor die Status van Vroue die verslag *American Women* gepubliseer. …, wat aanbeveel het dat jong meisies van 'n vroeë ouderdom af ''onderrig in huisbestuur'' moet ontvang, … wat dus demonstreer dat patriargale verwagtings van vroue aan die begin van die 1960's prominent* gebly het. … In 1969, … het 'n verslag getiteld *A Matter of Simple Justice* verskyn … waarin verklaar word dat ''diskriminasie'' teenoor vroue gevaarlik ''wydverspreid en deurdringend''* was, … Ten spyte hiervan het Nixon 'n doelbewuste poging aangewend om die verslag te onderdruk, … 'n uiters sterk aanduiding dat houdings teenoor vroue nie werklik verander het nie. **(Paragraaf 4)**

[Aangepas en aanlyn beskikbaar by: <https://www.thebristorian.co.uk/essays/https/wwwthebristoriancouk/blog/womens-rights-movement-1960s-america> Verkry op 16 Februarie 2022]

*WRM – Vroueregtebeweging
*diepgaande – intens en kragtig
**The Feminine Mystique* – 'n werk van die WRM geskryf deur Betty Friedan
*voorstedelike huishoudelikheid – huis en gesinslewe in die voorstede
*resolusie– besluit
*geveto – geweier om toe te laat
*patriargale – verwys na 'n regering of samelewing wat deur mans beheer word
*bekragtig – om amptelike, formele goedkeuring te gee
*prominent – wat orals gebeur
*deurdringend – orals teenwoordig en waarneembaar

IEB Copyright © 2023

BRON D **Hierdie foto wat op 19 November 1977 geneem is, toon Phyllis Schlafly tydens 'n saamtrek van mense wat teen die feministies-geleide Nasionale Vrouekonferensie wou protesteer. Schlafly was konserwatief en het haar beywer om te verhoed dat die Wysigingswet op Gelyke Regte (ERA) aanvaar word. STOP ERA-aktiviste het Houston se Astro-arena volgepak, baie met plakkate wat Christelike etiek aanhaal en slagspreuke wat die ERA, aborsie en lesbiese regte teenstaan.**

[Aanlyn beskikbaar by: <https://www.townandcountrymag.com/leisure/arts-and-culture/g32147431/stop-era-phyllis-schlafly-movement-photos/?slide=9>
Verkry op 16 Februarie 2022]

BRON E **Hier is 'n uittreksel uit 'n artikel wat aanlyn gepubliseer is. Dit beskou die impak van die Vrouebeweging.**

… Die boek [*The Feminine Mystique*] en politiek in die 1960's het tot enkele aanvanklike oorwinnings vir die opkomende tweede-golf vrouebeweging gelei ... Ander veranderings, insluitende die bekendstelling van die voorbehoedpil en aborsie ... het tot politieke uiteenlopendheid* gelei. Die pil … het vroue toegelaat om swangerskap uit te stel en in baie gevalle loopbane te vestig. Aborsie het vroue ook groter keuses gegee in die grootmaak van kinders ...

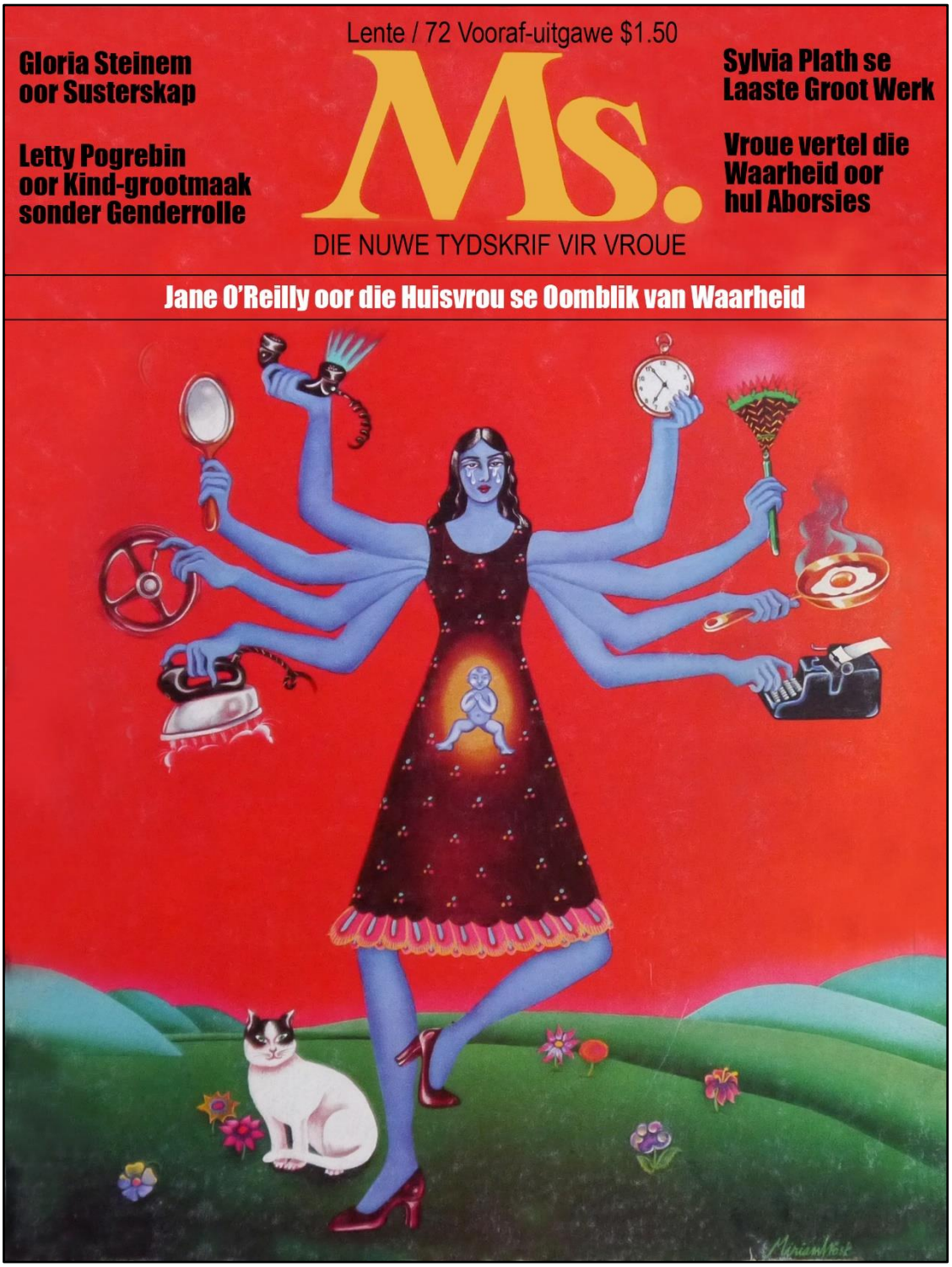
… Groot maatskaplike veranderinge, soos vroue se deelname aan die arbeidsmag, … het 'n groot sosiale bewusmakingsbeweging afgedwing wat die rolle van geslag in die samelewing bevraagteken het. Groot letterkundige werke het die waargenome tradisionele geslagsrolle begin bevraagteken en sosiale probleme blootgelê wat deur sulke rolle vir vroue geskep is. Twee bewegings het ontstaan … Terwyl een gepoog het om die samelewing van binne te verander deur wetgewing en sosiale druk te gebruik, bevraagteken die ander, 'n radikale beweging, fundamenteel of die samelewing se hiërargiese* en patriargale aard die hoofprobleem was. Albei bewegings het groot bydraes gelewer … deur hul invloed op die samelewing in die algemeen …

[Aangepas en aanlyn beskikbaar by: <What was the Second Wave Feminist Movement – DailyHistory.org>
Verkry op 17 Februarie 2022]

*uiteenlopendheid – komplekse gevolge van 'n handeling
*hiërargiese – gerangskik in 'n rangorde – hoogste na laagste

IEB Copyright © 2023

BRON F **Hier is die voorblad van die eerste uitgawe van *Ms.*, 'n Amerikaanse feministiese tydskrif, in 1972 – die eerste tydskrif ooit wat geskep, besit en geheel en al deur vroue bedryf is. Gloria Steinem was 'n mede-stigter van die tydskrif.**

[Aanlyn beskikbaar by: <https://www.theguardian.com/lifeandstyle/2017/jul/07/sheila-michaels-who-brought-ms-into-mainstream-dies-aged-78> Verkry op 17 Februarie 2022]

IEB Copyright © 2023

BRON G **Die volgende uittreksel kom uit 'n artikel deur Gregory L. Schneider, 'n professor van Emporia State University, vir die BRI*: *"Phyllis Schlafly and the Debate over the Equal Rights Amendment"*. Dit beskryf Phyllis Schlafly se rol in die stryd teen die Gelyke Regte Wysiging (ERA). Publikasiedatum is onbekend.**

… in 1973 het die Hooggeregshof aborsie landwyd gewettig met 'n 7–2 meerderheid in die saak bekend as *Roe v. Wade*. Toe betree Phyllis Schlafly die debat. … Schlafly se argument was dat vroueregte alreeds deur die Grondwet beskerm word en dat die ERA die gesin, "die basiese eenheid van die samelewing, wat ingeburger is in die wette en gebruike van ons Joods-Christelike beskawing", sou ondermyn. Die moderne Amerikaanse vrou sou die beskerming van vader en man verloor en die "Christelike tradisie van ridderlikheid"*, wat die gesin ondersteun en vroue in die geval van egskeiding of skeiding beskerm. Schlafly het ook die ERA daarvan beskuldig dat dit die beskerming ondermyn wat vroue reeds besit en dat die ERA vroue kwesbaar sou laat vir die oproep tot militêre diens … sy het ook moederskap en die huis in haar opstel verdedig. Sy … het beweer dat die ERA sou lei tot gesamentlike* badkamers en die bevordering van homoseksuele huwelike.

… Schlafly het die voortou geneem om feministe in debatte uit te daag en in die nasionale media te verskyn, terwyl haar voetsoolvlak-ondersteuners op staatsvlak werwing gedoen het, … Vyf state was deurslaggewende slagvelde: Florida, Missouri, Illinois, Oklahoma en Noord-Carolina. In elk van hierdie state het die STOP ERA-magte geseëvier*...

[Aangepas en aanlyn beskikbaar by:<https://billofrightsinstitute.org/essays/phyllis-schlafly-and-the-debate-over-the-equal-rights-amendment> Verkry op 17 Februarie 2022]

*BRI – Handves van Regte Instituut
*ridderskap – eerbare en hoflike gedrag
*gesamentlike – gebruik deur sowel mans as vrouens
*geseëvier – oorheers, gewen

BRON H **Hier volg 'n uittreksel uit 'n aanlyn artikel in Tavaana, 'n inklusiewe burgerlike leergemeenskap in Iran, wat die prestasies van die tweede golf van die Amerikaanse feministiese beweging beskryf. Dit is tussen 2011 en 2022 geskryf.**

… Teen die laat 1970's het hulle [Vrouebeweging] tasbare* verreikende vooruitgang gemaak, insluitende die verbod* op geslagsdiskriminasie in onderwys, universiteitsport en die verkryging van finansiële krediet; die verbod op werksdiskriminasie teen swanger vroue; die wettiging van aborsie en geboortebeperking; en die vestiging van "onversoenbare* verskille" as gronde vir egskeiding, en die gelyke verdeling van eiendom tydens egskeiding. Lede van die vrouebeweging is deur hierdie suksesse versterk*; …

[Aangepas en aanlyn beskikbaar by: <https://tavaana.org/en/case-studies/1960s-70s-american-feminist-movement-breaking-down-barriers-women> Verkry op 17 Februarie 2022]

*tasbaar – iets werkliks wat gesien en gevoel kan word
*verbod – iets verbied, onwettig maak
*onversoenbare – so verskillend dat 'n ooreenkoms nie bereik kan word nie
*versterk – lewe en energie verskaf

IEB Copyright © 2023